

en Skrivelse til Landsudvalget med fornyet Forespørgsel, om man vilde være villig til at optage en Forhandling i den Retning, som var omtalt i den tidligere Skrivelse. Direktoratet tilbød en mundtlig Forhandling om Sagen og opstillede ikke blot som en Mulighed, men endog som noget, der var sikkert, at man kunde skaffe en Del Arbejdskraft til Raadighed fra April til November. Jeg ved heller ikke, hvilket Svar Udvalget har givet paa denne Skrivelse, medmindre det skal opfattes som et Svar, hvad der har staaet i Bladene med Hofjægermester Tesdorpf's Underskrift, nemlig at der i Aar intet var at gøre, idet Udvalget allerede havde truffet sine Dispositioner, saa at man ikke er i Stand til i udvidet Grad at bruge dansk Arbejdskraft, men maa holde sig til den udenlandske. Hvis det skal være et Svar, forekommer det mig meget mistrøstende, for det var netop i Aar, vi skulde have et Resultat, det var netop i Aar, vi trængte saa haardt dertil efter den vanskelige Vinter og den store Arbejdsløshed, som har hersket baade i Byerne og paa Landet. Det forekommer mig, at dette Udvalg, der har haft en hel Vinter fra Oktober til nu til at søge en Ordning af disse Forhold, ikke har gjort store Anstrengelser for at opnaa et Resultat, som kunde hjælpe vore Arbejdere, men i Stedet for har anvendt mange Penge og Kræfter paa at indforskrive fremmede Folk. Man har maattet have Agenter ude, og Hofjægermester Tesdorpf har selv været paa Rejse for at skaffe Polakker frem, men der er, saa vidt mig bekendt, ikke sket nogen som helst Henvendelse til Direktoratet for Arbejdsanvisningen om at medvirke til at skaffe dansk Arbejdskraft. Det tyder, synes jeg, paa nogen Uvillie overfor en Løsning af Spørgsmaalet i de danske Arbejders Interesse, og det er beklageligt, at en saadan Uvillie synes at være til Stede.

Det er dog vistnok kun hos Ledelsen af denne Indforskrivning af Polakker, hos selve Landsudvalgets Medlemmer, at denne Uvillie næres. Naar jeg har haft Lejlighed til at tale direkte med Roedyrkere, har jeg altid mødt megen Velvillie overfor Spørgsmaalet om at ombytte polsk Arbejdskraft med dansk. Det gælder saa godt som alle Roedyrkere. Enten man taler med Bønder, Proprietærer, Godsejere eller Forpagtere, synes der at være Enighed om, at der er mange Vanskeligheder forbundet med den polske Arbejdskraft. Den er forholdsvis dyr, og nu er den ogsaa

usikker, idet man ikke er vis paa i Fremtiden at kunne faa det Antal, man har Brug for. Hos selve Roedyrkerne er der et almindeligt Ønske om at ombytte polske Arbejdere med danske. Vi havde Lejlighed til i Gaar Aftes i „Dansk Forening for Socialpolitik“ at høre en af Lollands Landmænd udtale meget stærkt, at man maatte gøre, hvad der overhovedet var muligt, for at faa ombyttet den polske Arbejdskraft med den danske.

Er det da de danske Arbejdere, der er Aarsag til, at man hidtil har benyttet polsk Arbejdskraft og fremdeles synes at maatte benytte den, i hvert Tilfælde for en Tid? Ja, jeg skal indrømme, at de danske Arbejdere har nogen Skyld i, at man ikke fra først af har benyttet dem til Roearbejdet. Det var et uvant Arbejde, et daarligt lønnet Arbejde og et lidet anset Arbejde, da Roedyrkingen begyndte at tage fart, og de danske Arbejdere havde anden Beskæftigelse og holdt sig derfor noget tilbage fra at deltage i dette Arbejde. Men nu er Forholdet helt anderledes. Hvad der er sket med Roearbejdet, er ikke andet, end hvad der i Fortiden skete med Malkearbejdet. Det var ogsaa lidet anset, og vore egne Folk vilde nødig beskæftige sig dermed. Nu er dette at udføre Malkearbejde en meget attraaet Stilling indenfor Landbruget og ogsaa en ret vellønnet Stilling, idet Fodermesterbestillingen nu har afløst det tidligere Arbejde og gjort det til noget attraaet. Arbejdsgiverne sætter Pris paa de dygtige Folk, der beskæftiger sig hermed, og noget lignende kunde sikkert være blevet Tilfældet, hvad Roedyrkingen angaar. Havde man paa Landet gjort sig Umage for at uddanne Folk til at passe Roerne, og havde Roedyrkerne ladet deres Løn stige med de bedre Vilkaar, hvorunder Roedyrkingen nu foregaar, vilde Forholdet sikkert have været anderledes, end det er, og saa havde vi kunnet beskæftige vore egne Folk med dette Arbejde.

Der er blevet sagt, at Roepasning var et Arbejde, som ikke egnede sig for danske Kvinder, fordi det var anstrengende. Dette Arbejde er imidlertid ikke mere anstrengende end meget andet Arbejde, man byder Kvinderne. Det viser sig, at Børn i høj Grad bliver anvendt til Roelugning, og ihvorvel jeg ikke er nogen Ven af Børnearbejde, forekommer det mig, at Roelugning er noget af det bedste Børnearbejde, der kan skaffes, naar Børnene da ikke overanstrenges derved. Der er ingen Sammenligning mellem dette Arbejde og